YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

14 päivänä lokakuuta 2004 *

Asiassa C-299/02,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta,

joka on nostettu 23.8.2002,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään K. H. I. Simonsson ja H. M. H. Speyart, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään H. G. Sevenster ja S. Terstal,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Rosas ja R. Silva de Lapuerta,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.5.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Alankomaiden kuningaskunta ei ole noudattanut EY 43 ja EY 48 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut ja pitänyt voimassa lainsäädännössään Wetboek van Koophandelin (kauppalaki) 311 §:n ja Burgerlijk Wetboekin (siviililaki) 8:169 §:n, joiden nojalla on vahvistettu edellytykset siltä osin kuin on kyse

— sellaisten alusten omistavien yhtiöiden osakkeenomistajien ja hallituksen jäsenten kansalaisuudesta, jotka nämä yhtiöt haluavat rekisteröidä Alankomaissa, sekä

— Alankomaissa rekisteröityjen alusten varustamoyhtiöiden hallituksen jäsenten ja sellaisten luonnollisten henkilöiden kansalaisuudesta ja kotipaikasta, joiden tehtävänä on sen toimipaikan juokseva hallinto, josta käsin Alankomaissa harjoitetaan merenkulkutoimintaa, jota edellytetään, jotta alus rekisteröidään Alankomaiden rekistereihin.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

2 Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen, joka on tehty 10.12.1982 ja johon yhteisö liittyi 23.3.1998 tehdyllä neuvoston päätöksellä 98/392/EY (EYVL L 179, s. 1; jäljempänä Montego Bayn yleissopimus), 91 artiklan 1 kappaleessa määrätään, että "jokaisen valtion tulee määrätä ne ehdot, joilla alukset saavat sen kansallisuuden, joilla ne rekisteröidään sen alueella ja joilla niillä on oikeus käyttää sen lippua. — — Valtion ja aluksen välillä tulee olla todellinen yhteys".

3 Montego Bayn yleissopimuksen 94 artiklan 1 kappaleessa määrätään, että "jokaisen valtion tulee tehokkaasti käyttää lainkäyttö- ja valvontavaltaansa hallinnollisissa, teknisissä ja sosiaalisissa kysymyksissä sellaisiin aluksiin nähden, jotka käyttävät sen lippua"; tämän artiklan seuraavissa kappaleissa luetellaan joukko toimenpiteitä, jotka lippuvaltion on tässä tarkoituksessa toteutettava.

Kansallinen lainsäädäntö

4 Wetboek van Koophandelin 311 §:n 1 ja 3 momentin mukaan

"1. Alus saa Alankomaiden kansallisuuden seuraavien edellytysten täyttyessä:

a) aluksesta vähintään kaksi kolmasosaa kuuluu yhdelle tai useammalle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, joilla on joko Euroopan yhteisöjen jäsenvaltion (jäljempänä yhteisön jäsenvaltion kansalaisuus) tai Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimusvaltion (jäljempänä ETA-valtion kansalaisuus) kansalaisuus tai kansallisuus

b) a kohdassa tarkoitetut henkilöt harjoittavat merenkulkutoimintaa Alankomaiden alueella kyseiselle alueelle sijoittautuneen yrityksen tai siellä toimipaikkaa pitävän yrityksen muodossa ja vastaavat aluksen hallinnoinnista pääasiallisesti Alankomaista käsin

c) b kohdassa tarkoitetun yrityksen juoksevan hallinnon on oltava yhden tai useamman sellaisen henkilön tehtävänä, jotka ovat yhteisön jäsenvaltion kansalaisia tai ETA-valtion kansalaisia

d) c kohdassa tarkoitetuilla henkilöillä on valta toimia kaikissa aluksen johtamista ja alusta, sen kapteenia ja miehistön muita jäseniä koskevissa kysymyksissä.

— —

3. Tässä artiklassa oikeushenkilöllä, jolla on yhteisön jäsenvaltion kansalaisuus tai ETA-valtion kansalaisuus, tarkoitetaan oikeushenkilöä, joka on perustettu Euroopan yhteisöjen jäsenvaltion tai muun Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuolena olevan valtion — — lainsäädännön mukaisesti ja jonka sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Euroopan yhteisöjen jäsenvaltion tai muun Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuolena olevan valtion alueella, edellyttäen, että:

a) vähintään kaksi kolmasosaa merkitystä osakepääomasta on sellaisten luonnollisten henkilöiden nimissä, jotka ovat yhteisön jäsenvaltion kansalaisia tai ETA-valtion kansalaisia, tai tässä momentissa tarkoitettujen yhtiöiden nimissä, ja että hallituksen jäsenten enemmistö on yhteisön jäsenvaltion kansalaisia tai ETA-valtion kansalaisia, tai että

b) kaikki hallituksen jäsenet ovat yhteisön jäsenvaltion kansalaisia tai ETA-valtion kansalaisia."

5 Burgerlijk Wetboekin 8:160 §:n mukaisesti varustamoyhtiö on aluksen yhteisomistuksen erityinen muoto, jonka avulla luonnolliset henkilöt voivat omistaa aluksen yhdessä siten, että väliin ei tarvita oikeushenkilöä.

6 Burgerlijk Wetboekin 8:163 §:ssä säädetään, että "varustamoyhtiö voi ottaa palvelukseensa [hallinnosta vastaavan] tilinpitäjän".

7 Burgerlijk Wetboekin 8:169 §:n 1 momentissa säädetään, että "[hallinnosta vastaavan] tilinpitäjän on luovuttava tehtävistään silloin kun — — hän ei enää ole yhteisön jäsenvaltion kansalainen tai ETA-valtion kansalainen tai kun hän asettuu asumaan Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden alueen (jäljempänä kotipaikka yhteisössä) tai muun Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuolena olevan valtion alueen (jäljempänä kotipaikka ETA-valtiossa) ulkopuolelle".

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

8 Komissio vaati Alankomaiden kuningaskuntaa esittämään huomautuksensa, minkä jälkeen se osoitti tälle jäsenvaltiolle 27.1.2000 perustellun lausunnon, jossa se totesi, että alusten rekisteröintiä ja hallinnointia koskevan kansallisen lainsäädännön tietyt seikat vaikuttivat sen mukaan EY 43 artiklan vastaisilta, kun tätä määräystä luetaan yhdessä EY 48 artiklan kanssa. Näin ollen komissio kehotti tätä jäsenvaltiota noudattamaan EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvollisuuksiaan kahden kuukauden määräajassa perustellun lausunnon tiedoksiantamisesta. Alankomaiden viranomaiset antoivat 8.5.2001 päivätyllä kirjeellään vastauksen, jota komissio ei pitänyt tyydyttävänä, minkä takia se nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

Kanteen käsittely

9 Komissio esittää kanteensa tueksi kolme väitettä, jotka koskevat edellytyksiä, jotka Alankomaiden kuningaskunta on asettanut aluksen rekisteröimiselle tässä jäsenvaltiossa (jäljempänä kyseessä oleva alusten rekisteröintijärjestelmä). Nämä väitteet liittyvät siihen, että EY 43 artiklan vastainen on edellytys, jonka mukaan

— osan aluksen omistavan yhtiön osakkeenomistajista on oltava yhteisön jäsenvaltion kansalaisia tai ETA-valtion kansalaisia,

— aluksen omistavan yhtiön hallituksen jäsenten on oltava yhteisön jäsenvaltion kansalaisia tai ETA-valtion kansalaisia, ja/tai

— aluksen omistavan varustamoyhtiön alankomaalaisen yhtiön juoksevasta hallinnosta vastaavien luonnollisten henkilöiden (jäljempänä edustajat paikan päällä) on oltava yhteisön jäsenvaltion kansalaisia tai ETA-valtion kansalaisia.

10 Lisäksi komissio esittää kaksi väitettä, jotka koskevat edellytyksiä, jotka Alankomaiden kuningaskunta on asettanut sille, että varustamoyhtiö hallinnoi aluksia (jäljempänä kyseessä oleva alusten hallinnointijärjestelmä). Nämä väitteet liittyvät siihen, että EY 43 artiklan vastainen on edellytys, jonka mukaan

— varustamoyhtiön hallituksen jäsenen on oltava yhteisön jäsenvaltion kansalainen tai ETA-valtion kansalainen ja

— varustamoyhtiön hallituksen jäsenellä on oltava kotipaikka yhteisössä tai ETA-valtiossa.

Kolme ensimmäistä väitettä

Asianosaisten lausumat

11 Komission mukaan kyseessä olevalla alusten rekisteröintijärjestelmällä rajoitetaan sijoittautumisvapautta.

12 Lisäksi komissio väittää, että vaikka tätä järjestelmää voidaan perustella yleisen edun mukaisilla syillä, jotka liittyvät tehokkaan valvonnan harjoittamiseen, sen on katsottava olevan suhteeton asetettuun tavoitteeseen nähden.

13 Alankomaiden hallitus katsoo, että kyseessä olevalla alusten rekisteröintijärjestelmällä ei rajoiteta sijoittautumisvapautta.

14 Lisäksi tämä hallitus väittää, että vaikka tällä järjestelmällä rajoitettaisiinkin sijoittautumisvapautta, sitä voidaan perustella yleisen edun mukaisilla syillä, jotka liittyvät siihen, että valvontaa ja lainkäyttövaltaa on tarpeellista harjoittaa tehokkaasti Alankomaiden lipun alla purjehtiviin aluksiin.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

15 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 43 artikla on esteenä sellaisille kansallisille toimenpiteille, jotka — vaikka niitä sovelletaan ilman kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää — voivat estää jäsenvaltion kansalaisia käyttämästä perustamissopimuksessa taattuja perusvapauksia tai jotka tekevät niiden käytöstä vähemmän houkuttelevaa (ks. tältä osin asia C-19/92, Kraus, tuomio 31.3.1993, Kok. 1993, s. I-1663, Kok. Ep. XIV, s. I-177, 32 kohta).

16 EY 48 artiklasta käy ilmi, että sijoittautumisvapaus tunnustetaan paitsi yhteisön kansalaisille, myös jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetuille yhtiöille, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on yhteisön alueella (ks. tältä osin asia 81/87, Daily Mail and General Trust, tuomio 27.9.1988, Kok. 1988, s. 5483, Kok. Ep. IX, s. 713; asia C-212/97, Centros, tuomio 9.3.1999, Kok. 1999, s. I-1459, 18 kohta ja asia C-208/00, Überseering, tuomio 5.11.2002, Kok. 2002, s. I-9919, 56 kohta).

17 Kun yhdenmukaistamista ei ole toteutettu yhteisön toimenpiteillä, sijoittautumisvapautta voidaan kuitenkin rajoittaa sellaisilla kansallisilla säädöksillä, joita voidaan perustella EY 46 artiklan 1 kohdassa mainituilla syillä tai yleisen edun mukaisilla pakottavilla syillä (ks. tältä osin asia 71/76, Thieffry, tuomio 28.4.1977, Kok. 1977, s. 765, Kok. Ep. III, s. 385, 12 ja 15 kohta ja em. asia Kraus, tuomion 32 kohta).

18 Tässä yhteydessä jäsenvaltioiden asiana on päättää EY 46 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden ja yleisen edun suojelun tasosta sekä tavasta, jolla tämä taso on tarkoitus saavuttaa. Jäsenvaltioiden on kuitenkin näin menetellessään noudatettava perustamissopimuksessa asetettuja rajoja ja erityisesti suhteellisuusperiaatetta, mikä edellyttää, että toteutetut toimenpiteet ovat omiaan takaamaan

niillä tavoiteltavan päämäärän toteutumisen eikä niillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (ks. tältä osin asia C-106/91, Ramrath, tuomio 20.5.1992, Kok. 1992, s. I-3351, Kok. Ep. XII, s. I-145, 29 ja 30 kohta ja em. asia Kraus, tuomion 32 kohta).

19 Nyt esillä olevassa asiassa on todettava, että kyseessä oleva alusten rekisteröintiä koskeva järjestelmä rajoittaa kyseisten alusten omistajien sijoittautumisvapautta. Silloin kun yhtiöt, jotka haluavat rekisteröidä omistamansa alukset Alankomaihin, eivät täytä riidanalaisia edellytyksiä, niillä ei nimittäin ole muuta mahdollisuutta tämän rekisteröinnin toteuttamiseksi kuin muuttaa yhtiöpääomansa tai hallintoelintensä rakennetta — mitkä muutokset ovat omiaan aiheuttamaan perusteellisia muutoksia yhtiössä sekä useita kustannuksia aiheuttavia muodollisuuksia. Alusten omistajien on myös mukautettava työhönottopolitiikkansa sulkeakseen paikan päällä toimivien edustajien ulkopuolelle kaikki sellaiset henkilöt, jotka eivät ole yhteisön jäsenvaltion kansalaisia tai ETA-valtion kansalaisia.

20 Tältä osin ei voida hyväksyä Alankomaiden hallituksen esittämää perustelua, jonka mukaan toisin kuin jäsenvaltioon liittyvä kansalaisuuden edellytys, yhteisön jäsenvaltion kansalaisuutta tai ETA-valtion kansalaisuutta koskeva edellytys ei muodosta EY 43 artiklassa tarkoitettua "rajoitusta". Koko yhteisössä voimassa olevan yhdenmukaistetun säännön puuttuessa yhteisön jäsenvaltion kansalaisuuden tai ETA-valtion kansalaisuuden edellytyksellä voidaan jonkin tietyn jäsenvaltion kansalaisuutta koskevan edellytyksen tavoin rajoittaa sijoittautumisvapautta.

21 Kyseessä olevan kaltaista rajoitusta ei voida perustella sillä, että Alankomaiden lipun alla purjehtivien alusten osalta on tarpeellista harjoittaa tehokasta valvontaa ja tehokasta tuomioistuinvalvontaa. Alankomaalainen alusten rekisteröintijärjestelmä ei ole omiaan takaamaan näiden tavoitteiden toteutumista, ja siinä ylitetään se, mikä on tarpeellista näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. On nimittäin vaikeaa ymmärtää,

miten lippuvaltion alukseen harjoittamaan tehokkaaseen valvontaan voi vaikuttaa aluksen omistavien yhtiöiden yhtiöpääoman tai hallintoelinten rakenne tai paikan päällä toimivan edustajan kansalaisuus. Näillä seikoilla ei ole merkitystä sellaisten toimenpiteiden toteuttamisen osalta, jotka liittyvät aluksen katsastukseen, alusta koskevien tietojen rekisteröintiin, miehistön pätevyyden ja työolojen tarkistamiseen tai aavalla merellä tapahtunutta merenkulkuonnettomuutta tai merivahinkoa koskevan tutkimuksen aloittamiseen ja toteuttamiseen.

22 Tältä osin ei voida hyväksyä Alankomaiden hallituksen esittämiä perusteluita, joilla se pyrki osoittamaan, että kyseinen järjestelmä on oikeasuhteinen.

23 Siltä osin kuin on kyse perustelusta, jonka mukaan Alankomaiden kuningaskunnalla on Montego Bayn yleissopimuksen 91 artiklan 1 kappaleen ja 94 artiklan 1 kappaleen nojalla velvollisuus toteuttaa kyseessä oleva järjestelmä, riittää, kun todetaan, kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 51–59 kohdassa osoittanut, että kyseisen yleissopimuksen edellä mainituissa määräyksissä ei aseteta Alankomaiden kuningaskunnalle tällaista velvollisuutta.

24 Kun on kyse perustelusta, jonka mukaan yhteisö on itse säätänyt tällaisesta velvollisuudesta johdetussa oikeudessaan, riittää, kun todetaan, että vaikka yhdenmukaistetussa yhteisön järjestelmässä voitaisiin hyväksyä yhteisön jäsenvaltion kansalaisuutta tai ETA-valtion kansalaisuutta koskevat edellytykset, jäsenvaltiot eivät voi yksipuolisesti asettaa näitä edellytyksiä kansallisissa lainsäädännöissään.

25 Siltä osin kuin on kyse perustelusta, jonka mukaan tehokkaan valvonnan takaamiseksi on välttämätöntä varmistaa yhdysside tosiasialliseen omistajaan (jolle aluksen omistusoikeus viime kädessä kuuluu), on aiheellista huomauttaa, että tällaista valvontaa varten on riittävää, kun määrätään, että aluksen hallinnoinnin on

tapahduttava Alankomaissa sijaitsevasta yhtiöstä käsin ja että siitä vastaavalla henkilöllä on oltava toimivalta edustaa sitä (ks. tältä osin asia C-221/89, Factortame ym., tuomio 25.7.1991, Kok. 1991, s. I-3905, Kok. Ep. XI, s. I-325, 36 kohta). Näin ollen jäsenvaltio voi kohdistaa toimenpiteitä suoraan aluksen omistajan edustajaan.

26 Siltä osin kuin on kyse perustelusta, jonka mukaan kansalaisuuden edellytyksellä lisätään huomattavasti mahdollisuutta lainkäyttövallan tosiasialliseen harjoittamiseen, on aiheellista todeta, että valtiolla oleva mahdollisuus harjoittaa lainkäyttövaltaansa henkilöön riippuu ennen kaikkea siitä, onko henkilö käytännössä tavoitettavissa, eikä siitä, minkä valtion kansalainen hän on. Tämä edellytys on kuitenkin jo täytetty silloin, kun sellaisen henkilön on toteutettava aluksen hallinnointi Alankomaissa sijaitsevan yhtiön kautta, jolla on toimivalta edustaa aluksen omistajaa.

27 Näin ollen kolme ensimmäistä väitettä ovat perusteltuja.

Neljäs ja viides väite

Asianosaisten lausumat

28 Komission mukaan kyseessä olevalla alusten rekisteröintijärjestelmällä rajoitetaan sijoittautumisvapautta.

29 Lisäksi komissio väittää, että vaikka tätä järjestelmää voitaisiin perustella yleisen edun mukaisilla tehokkaan valvonnan harjoittamiseen liittyvillä perusteilla, sen on katsottava olevan asetettuun tavoitteeseen nähden suhteeton.

30 Alankomaiden hallitus väittää, että kyseessä olevalla alusten rekisteröintijärjestelmällä ei rajoiteta sijoittautumisvapautta.

31 Tämä hallitus katsoo, että vaikka oletetaan, että tähän järjestelmään liittyy rajoitus, sitä voidaan joka tapauksessa perustella yleisen edun mukaisilla perusteilla, jotka liittyvät siihen, että valvontaa ja lainkäyttövaltaa on tarpeellista harjoittaa tehokkaasti Alankomaiden lipun alla purjehtiviin aluksiin.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

32 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on aiheellista todeta, että kyseessä oleva alusten hallinnointijärjestelmä rajoittaa kyseisten alusten omistajien sijoittautumisvapautta. Yhteisön jäsenvaltioiden kansalaiset, jotka haluavat harjoittaa toimintaa varustamoyhtiön kautta sellaisen hallituksen jäsenen kanssa, joka on kolmannen valtion kansalainen tai jolla on kotipaikka kolmannessa valtiossa, eivät nimittäin voi tehdä näin.

33 Kyseessä olevan kaltaista rajoitusta ei voida perustella syillä, jotka liittyvät siihen, että Alankomaiden lipun alla purjehtivien alusten osalta on tarpeellista harjoittaa tehokasta valvontaa ja tehokasta tuomioistuinvalvontaa. Alankomaalainen alusten hallinnointijärjestelmä ei ole omiaan takaamaan näiden tavoitteiden toteutumista, ja siinä ylitetään se, mikä on tarpeellista näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. On nimittäin vaikeaa ymmärtää, miten aluksen omistavan varustamoyhtiön hallituksen jäsenen kansalaisuudella ja kotipaikalla voi olla vaikutusta lippuvaltion alukseen harjoittamaan tehokkaaseen valvontaan.

34 Tältä osin, kun on kyse kansalaisuutta koskevasta edellytyksestä, tämän tuomion 23–26 kohdasta käy ilmi, että Alankomaiden hallituksen esittämät perustelut, joilla se pyrkii osoittamaan, että kyseinen järjestelmä ei ole suhteeton, on hylättävä.

35 Siltä osin kuin on kyse kotipaikkaa koskevasta edellytyksestä, Alankomaiden hallituksen esittämiä perusteluita ei voida hyväksyä.

36 Kun on kyse perustelusta, jonka mukaan kotipaikkaa koskevalla edellytyksellä lisätään huomattavasti mahdollisuutta lainkäyttövallan tosiasialliseen harjoittamiseen, on aiheellista todeta, että valtiolla oleva mahdollisuus harjoittaa lainkäyttövaltaansa henkilöön riippuu ennen kaikkea siitä, onko henkilö käytännössä tavoitettavissa, eikä siitä, minkä valtion kansalainen hän on. Tämä edellytys on kuitenkin jo täytetty silloin, kun sellaisen henkilön on toteutettava aluksen hallinnointi Alankomaissa sijaitsevan yhtiön kautta, jolla on toimivalta edustaa aluksen omistajaa.

37 Siltä osin kuin on kyse perustelusta, jonka mukaan Alankomaiden maantieteellisen aseman vuoksi henkilö, jonka kotipaikka on yhteisön tai Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimusvaltion ulkopuolella, ei voi huolehtia asianmukaisella tavalla varustamoyhtiön hallituksen jäsenelle kuuluvista päivittäisistä hallinnointitehtävistä, riittää, kun vielä kerran muistutetaan, että valtiolla oleva mahdollisuus harjoittaa lainkäyttövaltaansa henkilöön riippuu ennen kaikkea siitä, onko henkilö käytännössä tavoitettavissa, eikä siitä, minkä valtion kansalainen hän on. Tässä asiayhteydessä riittää, kun edellytetään, että sellaisen henkilön on toteutettava aluksen hallinnointi Alankomaissa sijaitsevan yhtiön kautta, jolla on toimivalta edustaa aluksen omistajaa.

38 Näin ollen neljäs ja viides väite ovat perustellut.

39 Edellä todetun valossa on aiheellista todeta, että Alankomaiden kuningaskunta ei ole noudattanut EY 43 ja EY 48 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut ja pitänyt voimassa lainsäädännössään Wetboek van Koophandelin 311 §:n ja Burgerlijk Wetboekin 8:169 §:n, joiden nojalla on vahvistettu edellytykset siltä osin kuin on kyse

— sellaisten alusten omistavien yhtiöiden osakkeenomistajien kansalaisuudesta, jotka nämä yhtiöt haluavat rekisteröidä Alankomaissa

— sellaisten alusten omistavien yhtiöiden hallituksen jäsenten kansalaisuudesta, jotka nämä yhtiöt haluavat rekisteröidä Alankomaissa

— sellaisten luonnollisten henkilöiden kansalaisuudesta, joiden tehtävänä on sen toimipaikan juokseva hallinto, josta käsin Alankomaissa harjoitetaan merenkulkutoimintaa, jota edellytetään, jotta alus rekisteröidään Alankomaiden rekistereihin

— Alankomaissa rekisteröityjen alusten varustamoyhtiöiden hallituksen jäsenten kansalaisuudesta ja

— Alankomaissa rekisteröityjen alusten varustamoyhtiöiden hallituksen jäsenten kotipaikasta.

Oikeudenkäyntikulut

40 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Komissio on vaatinut Alankomaiden kuningaskunnan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska Alankomaiden kuningaskunta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Alankomaiden kuningaskunta ei ole noudattanut EY 43 ja EY 48 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut ja pitänyt voimassa lainsäädännössään Wetboek van Koophandelin 311 §:n ja Burgerlijk Wetboekin 8:169 §:n, joiden nojalla on vahvistettu edellytykset siltä osin kuin on kyse**

   — **sellaisten alusten omistavien yhtiöiden osakkeenomistajien kansalaisuudesta, jotka nämä yhtiöt haluavat rekisteröidä Alankomaissa**

   — **sellaisten alusten omistavien yhtiöiden hallituksen jäsenten kansalaisuudesta, jotka nämä yhtiöt haluavat rekisteröidä Alankomaissa**

— **sellaisten luonnollisten henkilöiden kansalaisuudesta, joiden tehtävänä on sen toimipaikan juokseva hallinto, josta käsin Alankomaissa harjoitetaan merenkulkutoimintaa, jota edellytetään, jotta alus rekisteröidään Alankomaiden rekistereihin**

— **Alankomaissa rekisteröityjen alusten varustamoyhtiöiden hallituksen jäsenten kansalaisuudesta ja**

— **Alankomaissa rekisteröityjen alusten varustamoyhtiöiden hallituksen jäsenten kotipaikasta.**

2) **Alankomaiden kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset